

Sindikalne fotelje važnije

od radničkih prava

Izvor: Danas, 04.05.2017.

Autor: Nenad Novčić. -

Izjava Ljubisava Orbovića, predsednika Saveza samostalnih sindikata Srbije na prvomajskom protestu u Beogradu, da se danas sindikati bore za ista ona prava koja su na današnji dan 1886. godine tražili radnici u Čikagu nedvosmisleno ukazuje da je radnike u Srbiji a i u okruženju, barem one vremešnije od pre oko 30 godina, stigla jevrejska kletva: „Bog ti dao da imaš, pa onda da nemaš“.

Uveravanja da će radnicima biti bolje ako se odreknu vlasništva i upravljanja nad sredstvima za proizvodnju u ime države slična su kao kada bi vlasnike nepokretnosti (stana ili kuće) ubedili da im je bolje da se tog vlasništva odreknu u ime drugoga, koji će mnogo bolje upravljati tim vlasništvom, uz ostavljanje mogućnosti da bivši vlasnici ostanu u toj nepokretnosti jedno izvesno vreme kao podstanari.

Idejni tvorac toga projekta bila je Socijalistička partija Srbije, koja je raspadom SKJ prigrabila ne samo materijalnu zaostavštinu te partije već i platformu da bude zvezda vodilja u ekonomskom, društvenom, i političkom preobražaju srpske države i društva. Nakon 5. oktobra 2000. godine partije na vlasti ubrzale su propadanje radničke klase kroz neuspele privatizacije društvene i državne svojine i podelu partijskog plena u javnim preduzećima.

Sindikati, koji su u vreme SKJ bili prirodni saveznici ove partije na klasnom preobražaju radničke klase, nespremno su dočekali tranziciju, koja po ekonomisti prof. dr Milanu Kovačeviću podrazumeva prelazak samoupravne i državne ekonomije u tržišnu privredu, stvaranje institucija i funkcionisanje pravne države, kao i uvođenje demokratskih

prava građana.

Reprezentativni sindikati, pre svega njihovi funkcioneri koji su nesigurna radnička zanimanja zamenili sigurnim sindikalnim foteljama, na kojima su reizabrani više puta, ne samo što nisu zaštitili razvlačenje društvene svojine proteklih godina, koja je označena kao „svačija i ničija“, već su postali i saučesnici u tom procesu, posebno u velikim podržavjenim, javnim sistemima (EPS-u, NIS-u, Pošti Srbije dr.). I dok su se radnici u javnim preduzećima, a posebno u privatizovanim preduzećima sve više pretvarali u obespravljenu najamnu radnu snagu, sindikalni funkcioneri su postajali sve povlašćeniji: zarade, korišćenje službenih vozila, naknade za odvojeni život,

učestvovanje u raznim komisijama i organima preduzeća nisu zaostajale za privilegijama direktora. A ako se tome dodaju i druge pogodnosti koje im poslodavac omogućava, kao što je to zapošljavanje svoje rodbine, priznavanje na brzinu donetih diploma na privatnim školama i fakultetima nakon prestanka bavljenjem sindikalnim funkcijama, onda i nije čudo što je većina radnika odlučila da umesto odlaska na prvomajski protest ode na uranak, poručujući svojim sindikalnim predstavnicima: „Sedite nam sa grbače i u dalju borbu za naša prava krenite peške“.

Autor je dipl. politikolog-novinar